

Henne Arnolt Verschuren studeerde af in sociaal-culturele wetenschappen en gezinstherapie. Vervolgens schoolde hij zich in de lichaamsgeoriënteerde psychotherapie, sjamanisme en traumahealing. Van 2004 tot 2015 was hij directeur van Bodymind Opleidingen, waar hij nog steeds lesgeeft. Daarnaast heeft hij een praktijk als supervisor en therapeut.

Ethiek in een complexe samenleving

Midden in coronatijd maakte mijn vrouw bij het verlaten van een winkel een lelijke val. Hoewel een behoorlijk aantal mensen er getuige van was, hield iedereen afstand. Ze moest zichzelf weer overeind helpen. Blijkbaar was voor de omstanders het volgen van de 1,5 meterregel op dat moment belangrijker dan het helpen van iemand in nood. Mijn vrouw kwam er af met een blauwe heup.

Kort daarna, nog steeds in coronatijd, gebeurde iets vergelijkbaars in de Tweede Kamer. Een kamerlid van Groen Links zakte in elkaar achter het spreekgestoelte. Kamervoorzitter Arib snelde als eerste naar hem toe om hem overeind te helpen. Vervolgens schoten ook anderen, die eerst zichtbaar aarzelden, te hulp.

Deze twee voorbeelden getuigen van een ethisch dilemma: welke waarde laten we in een bepaalde situatie voorgaan en bepaalt daarmee ons gedrag? De afgelopen maanden kenmerkten zich door een groot aantal van dergelijke situaties. Wanneer houden we ons aan de regels en wanneer maken we onze eigen afweging? In het overheidsbeleid was dit een zichtbare paradox: er werden zeer concrete en specifieke maatregelen afgekondigd, onderbouwd met cijfers en grafieken, en tegelijkertijd was er een sterk beroep op het nemen van de eigen verantwoordelijkheid.

In ons eigen vak zien we deze paradox ook steeds vaker terug. Al vanaf het bestaan van de eed van Hippocrates proberen we onze ethiek vast te leggen in heldere uitgangspunten waarbinnen we ons vak kunnen uitoefenen. Maar met het toenemen van de complexiteit van de samenleving wordt het steeds moeilijker om voor alle situaties dezelfde uitgangspunten te hanteren. Waar we in het verleden plechtig beloofden al het leven te beschermen, worden we tegenwoordig

regelmatig geconfronteerd met de vraag of we iemand ook waardig kunnen laten sterven. Een radicale omschrijving van ethiek in de complexe samenleving zou kunnen zijn dat 'geen enkele regel altijd geldig is'.

Daarmee wordt ethiek iets heel persoonlijks, startend vanuit eigen geweten en integriteit. Mijn ervaring is dat daar, ook in ons vak, steeds meer een beroep op wordt gedaan. Binnen mijn vak, de psychotherapie, is het niet gebruikelijk om cadeautjes aan te nemen van de cliënt. Maar soms kan het, gezien vanuit wat de cliënt hiermee wil uitdrukken, belangrijk zijn om dit juist wel te doen. In een der-

gelijke situatie lijkt het menselijke aspect dan ook een grotere plek te krijgen in de therapeutische relatie. In een andere situatie zou er een impliciete manipulatie in kunnen zitten, een reden om het niet te doen. Maar hoe maak je deze afweging? Altijd in gesprek met een collega of supervisor denk ik. In die zin is een belangrijk aspect van iedere ethische afweging dat zij toetsbaar is in een betekenisvolle uitwisseling.

De basis van ethiek is uiteindelijk geworteld in de menselijke waarden. Omdat deze waarden per definitie levend zijn, dienen ze voortdurend bevraagd te worden, willen ze niet al snel te impliciet en vanzelfsprekend worden. Kan ik mijn authentieke mens-zijn laten spreken in situaties die nieuw zijn voor me? Op internet circuleert een filmpje waarin tijdens een Black Lives Matter-demonstratie een tegendemonstrant, afkomstig uit een groep hooligans, geïsoleerd raakt en ten onder dreigt te gaan in de tegen hem gerichte agressie. Een van de BLM-demonstranten aarzelt geen moment, neemt hem op de schouder en brengt hem naar een veilige plek, onder bescherming van een aantal andere BLM-demonstranten. Deze man grijpt simpelweg terug op zijn diepste menselijke waarden en integriteit. Middenin deze verwarrende en complexe tijd stemt me dat zeer hoopvol. ■

Meer informatie:

www.traumahealing.nl,

www.bodymindopleidingen.nl

'wanneer houden we ons aan de regels en wanneer maken we onze eigen afweging?'